

Klankbordgroep NE4R/ TenneT-4

(Vierde reguleringsperiode regionale netbeheerders elektriciteit en landelijk netbeheer elektriciteit)

Hoofdpuntenverslag van vergadering op 23 november 2010, 11-14 uur, NMa, Den Haag

13 december 2010

Agenda

1. Opening
2. Verdere bespreking herstelpunten
 - a. (NE4R) Q-factor – percentage q-bedrag 2007
 - b. (NE4R) Vergoeding ORV
 - c. (NE4R/ TenneT-4) Vergoeding meerkosten HS
 - d. (TenneT-4) Vergoeding indirecte HS-OPEX
3. Rondvraag
4. Afsluiting

Aanwezig

- Dhr. Artz, Netbeheer Nederland
- Dhr. Hooykaas, Liander
- Dhr. de Groot, DNWB
- Dhr. van Vliet, dhr. van Scheijndel, Westland
- Dhr. van de Pas, Enexis
- Dhr. Duisenberg, Stedin
- Dhr. Schepens, Endinet
- Mw. Steffens, dhr. Eetgerink, Cogas
- Dhr. Pittau, RENDO
- Dhr. van Biert, mw. Bruens, mw. Gremmen, dhr. de Kam, TenneT
- Dhr. Spee, mw. de Boer, dhr. Gielen, dhr. de Groot, mw. Bouwens, dhr. Adriaansen en dhr. Odijk (voorzitter), Energiekamer NMa (hierna: EK)

Verslag

1. Opening

De EK heet de deelnemers welkom en neemt de agenda door van deze tweede bijeenkomst van de klankbordgroep. Er zijn geen aanvullingen. Op een vraag over het verslag van de vorige klankbordgroep antwoordt de EK dat deze spoedig zal worden

rondgestuurd na het verwerken van het commentaar van Endinet en Liander. Ook zal de EK een plek inruimen op de internetpagina om materiaal te publiceren.

2. Verdere bespreking herstelpunten

a) (NE4R) Q-factor – percentage q-bedrag 2007

De EK geeft een toelichting op het te herstellen punt van de q-factor. De Raad heeft in zijn schriftelijke verweer tegen het op dit punt door Liander ingestelde beroep al aangegeven dat het hier een rekenfout betreft. De EK is voornemens deze fout te herstellen en wel door het foutieve percentage van 10% (aandeel q-bedrag 2007-2009 dat is toegeschreven aan 2007) te vervangen door 17% (afrondding van 1/6).

Liander merkt op dat zij van mening is dat de correctie 18% moet zijn en vraagt de EK om de 17% te motiveren in het besluit. De EK geeft aan dit te zullen doen.

Liander merkt op dat als x-factoren wijzigen er weldegelijk toch effect van de correctie op de q-factoren kan zijn. De EK beaamt dit.

De EK geeft aan dat wat hem betreft de discussie over de wijze van het herstel van de q-factor bij dezen afgerond is. De deelnemers beaamen dit.

b) (NE4R) Vergoeding ORV

De EK licht toe hoe zij de uitspraak van het CBb interpreteert en geeft aan voornemens te zijn om ter correctie de begininkomsten 2007 op te hogen met de ORV bedragen en vervolgens te verrekenen via de x-factoren. Volgens de EK wordt daarmee gevolg gegeven aan de uitspraak van het CBb.

Liander is het met dat laatste niet eens. Naar de mening van Liander zegt het CBb dat de vergoeding in de verworpen systematiek niet dekkend is en dat mag hooguit in een overgangssituatie voorkomen. Dat was in dit geval de voorgaande (derde) reguleringsperiode. Liander verwijst naar 12.6.5 uit de uitspraak van het CBb. Daar staat: *“Het college is van oordeel dat verweerder in deze situatie verplicht is om ook voor de vierde reguleringsperiode de ORV-kosten volledig te vergoeden.”* Het gaat volgens Liander om het principe van volledige vergoeding, hoe dat gebeurt is slechts techniek.

De EK merkt op dat het CBb aangeeft dat de vergoeding niet onder alle omstandigheden volledig hoeft te zijn, met name in een overgangssituatie. Daaruit leidt de EK af dat een niet-volledige vergoeding niet uitsluitend bij een overgangssituatie aan de orde is.

Liander deelt deze mening niet, het CBB stelt volgens Liander namelijk duidelijk dat er een 100% vergoeding dient te zijn. Een aantal andere netbeheerders, waaronder Stedin, geven aan het eens te zijn met Liander.

De EK licht de methode die zij wil hanteren verder toe. Liander merkt op dat het probleem is dat de hoogte van de ORV in de loop der tijd wijzigt. In dat verloop zit het meningsverschil met de EK. Die fluctuaties zou je volgens Liander moeten narecalculeren en verrekenen. De manier waarop is techniek.

Stedin vraagt waarom de EK verrekenet met een tussenstap, dat wil zeggen via x-factoren. Op dit moment is namelijk duidelijk wat over alle jaren de kosten waren. Waarom dan deze tussenstap terwijl ook directe narecalculatie kan? Mocht de EK hieraan vast willen houden, is dit prima als het maar leidt tot een volledige vergoeding. Liander merkt hierbij op dat je beter over de gehele periode kunt narecalculeren, dan middelen de kosten zich meer uit. Liander doet de suggestie dat bij narecalculatie via x-factoren ook gebruik kan worden gemaakt van onafgeronde x-factoren, aangezien deze narecalculaties niet leiden tot gewijzigde x-factorbesluiten. Dat voorkomt onnodige onnauwkeurigheid.

Uitgaande van het voornemen van de EK, geeft de EK aan uit te gaan van de kosten die in de TI2007 hadden moeten zitten. Met andere woorden er wordt gekeken wat we op dat moment hadden kunnen weten, zijnde de kosten van 2005. Stedin vraagt zich af waarom niet de data van nu worden gebruikt. Liander is het hiermee eens, dit komt geforceerd over. De EK geeft aan dat dit ook een relatie heeft met andere punten. Bijvoorbeeld de ORV waterkruisingen, deze is wel door het CBB geaccepteerd en is gedaan op basis van data uit 2006. Liander vindt dit geen wenselijke aanpak en illustreert dit met een voorbeeld. Liander geeft aan dat de EK bij het nemen van het methodebesluit (29 aug 2008) ook rekening heeft gehouden met informatie die de EK na 1 jan 2008 heeft verkregen. Zo is bijvoorbeeld een aantal onderzoeken na 1 jan 2008 tot stand gekomen (bijv. catch-up en wacc). Dat kan dan volgens Liander ook met Codatagegevens. De EK geeft aan dit punt nogmaals te bekijken met de wens van de netbeheerders voor data 2007 in het achterhoofd.

Stedin vraagt zich nogmaals af waarom dit allemaal zo ingewikkeld moet. Het gaat toch om een eenvoudige materiële verrekening? De EK geeft aan dat we met de uitspraak van het CBB weer op het punt zijn net voordat we destijds het besluit namen. De EK geeft verder aan de reparatie van het vernietigde besluit eng op te vatten, dat wil zeggen slechts de verworpen punten behoeven herstel. De EK is van mening dat de rest van het besluit in orde is en niet hoeft te worden hersteld. In het bijzonder kan het volgens de EK ook niet de bedoeling zijn om op alle punten schattingen van destijds te vervangen door thans bekende realisaties. Dat zou immers betekenen dat de regulering een cost-plus

karakter krijgt en dat is niet de bedoeling van de wetgever. Vandaar dat het enigszins geforceerd over kan komen. Liander en Stedin geven aan dit te begrijpen en het er mee eens te zijn dat de reparatie zich beperkt tot de genoemde herstelpunten.

Liander stelt voorts dat als een methode, inclusief nacalculatie, niet per definitie tot volledige compensatie leidt, dit dan wel vereist dat bij de vaststelling van de methode en uitkomsten sprake is van een serieuze schatting van de kosten en de ontwikkeling daarvan. Daarvan is volgens Liander hier geen sprake

De EK merkt op dat er in deze bijeenkomst geen overeenstemming lijkt te kunnen worden bereikt op dit herstelpunt en dat naar mening van de EK de standpunten helder zijn.

De EK merkt tot slot op dat de ORV waterkruisingen goed is verwerkt en vraagt specifiek aan DNWB of zij die mening deelt. DNWB beaamt dit.

c) (NE4R/TenneT-4) Vergoeding meerkosten HS

Na een korte pauze heet de EK de deelnemers namens TenneT welkom.

De EK gaat kort in op de uitspraak, de daaraan verbonden conclusies en uitgangspunten voor dit herstelpunt.

TenneT vraagt of hieruit volgt dat bij een overname op bijvoorbeeld 1 november 2008 alleen de meerkosten gemaakt tot die datum zullen worden vergoed.

De EK merkt op dat het CBB in haar uitspraak het oordeel over de redelijkheid verbindt aan het moment van feitelijke beheeroverdracht en geeft aan het voornemen te hebben om de periode waarover meerkosten vergoed worden te koppelen aan deze momenten. De EK merkt daarbij op dat voor DNWB de kosten reeds vergoed zijn tot een half jaar na feitelijke overdracht.

Op de vraag van Liander of met overdracht de verkoop van de HS-netten of beheeroverdracht wordt bedoeld, antwoordt de EK dat het gaat om beheeroverdracht, eventuele verkoop is een niet-gereguleerde transactie. In de praktijk kan er wel een verband zijn tussen het moment van verkoop en het moment van beheeroverdracht.

TenneT en Liander lichten toe dat beheeroverdracht een gefaseerd proces is. TenneT stelt dat een koppeling van meerkosten aan een vooraf vastgesteld moment, geen recht doet aan het geleidelijke overdrachtsproces. In die zin doet het uitgangspunt van eindigheid

kunstmatig aan. De kern is dat kosten aantoonbaar uit de overdracht voortvloeien. In de uitspraak leest TenneT dat alle meerkosten in de vierde reguleringsperiode moeten worden vergoed. Je zou zelfs over de vijfde periode kunnen praten, maar is hier niet aan de orde.

Liander benadrukt dat het gaat om eenmalige externe kosten. Het eerder door TenneT genoemde voorbeeld van opleiding en training vraagt volgens Liander om nuancering, want opleiding en training is ook onderdeel van reguliere bedrijfsvoering.

De EK vraagt wat netbeheerders als het moment van feitelijke beheersoverdracht zien en of dit bijvoorbeeld samenvalt met het aflopen van de interim-overeenkomsten. Liander stelt dat de overdracht in elk geval is voltooid als de bemoeienis van de regionale netbeheerder is opgehouden. Dit moment kan ook na afloop van de interim-overeenkomsten vallen. Wel wordt de bemoeienis na afloop van de overeenkomsten snel afgebouwd.

De EK geeft aan een nu vast te stellen einddatum voor de vergoeding van meerkosten ook van belang te vinden vanuit afnemersperspectief. Immers, deze kosten komen terecht bij de afnemers en doelmatigheid van de kosten is dus van belang. De EK vraagt aan TenneT hoe zij doelmatigheid kan borgen als vergoeding afhangt van een toekomstig moment waarop TenneT vindt dat de overdracht gereed is. TenneT merkt hierover op dat een zorgvuldige overdracht tegen lage kosten ook vanuit het perspectief van de afnemer voordeliger is dan een snelle overdracht.

TenneT geeft aan dat verschillende deelnetten van regionale netbeheerders op verschillende momenten worden overgedragen. De EK vraagt of het wenselijk en mogelijk is om rekening te houden met de stappen in de fasering van overdracht. TenneT zegt op verzoek van de EK toe hier uiterlijk 3 december a.s. een overzicht van te verstrekken. Dit overzicht zal worden afgestemd met de regionale netbeheerders. TenneT geeft aan dat het moeilijk is om in de kosten een uitsplitsing te maken naar jaar en moment van feitelijke overdracht. De administratie is daar waarschijnlijk niet op ingericht. Een uitsplitsing naar overdracht van deelnetten zal sowieso niet mogelijk zijn. Liander geeft aan dat de consequentie van het vrijlaten van de datum wel is dat de kosten beter gespecificeerd moeten worden. De EK geeft aan alleen het vergoeden van meerkosten op deelnetniveau te kunnen overwegen indien deze kosten ook betrouwbaar zijn aan te leveren op dit niveau.

DNWB geeft aan te schrikken van de insteek van de EK, omdat zij nog steeds meerkosten maken. Zo zijn er nog steeds issues met TenneT over beheer en kosten m.b.t. secundaire en tertiaire activa.

De EK stelt voor om op korte termijn een dataverzoek op hoog aggregatieniveau te doen. Daarna volgt een gedetailleerder verzoek, waarbij ook een accountantsverklaring moet worden verstrekt. Op een vraag van netbeheerders benadrukt de EK dat de tweede stap gaat om een verfijning, waarbij het streven is om de definities stabiel te houden.

d) (TenneT-4) Vergoeding indirecte HS-OPEX

De EK gaat kort in op de uitspraak, de daaraan verbonden conclusies en uitgangspunten voor dit herstelpunt. De EK benadrukt het belang van transparantie over de herkomst van kosten. De behandeling van indirecte HS-OPEX moet goed worden ingepast in de rest van de reguleringssystematiek, om dubbelingen te voorkomen. Een belangrijk uitvoeringsaspect is de beschikbaarheid van betrouwbare data. De EK schetst twee mogelijke benaderingen, vergoeding op basis van normkosten of op basis van werkelijke kosten. Binnen elk van deze benaderingen zijn nog twee keuzemogelijkheden.

TenneT geeft aan dat vergoeding op basis van normkosten wat haar betreft een moeilijk begaanbare weg is die waarschijnlijk leidt tot langdurige discussies. De administratie van regionale netbeheerders was niet ingericht op een dergelijk gebruik van cijfers. Vergoeding op basis van werkelijke kosten is eenvoudiger en makkelijker uitvoerbaar, ook vanwege de jarenlange ervaring met EHS-netten.

Liander geeft aan de eerste optie niet te willen afschrijven. Het past beter bij de systematiek die voor andere operationele kosten is gebruikt vanwege de doelmatigheidsprikkel die ervan uitgaat. Het uitgangspunt is hier totale operationele kosten, dus indirect als onderdeel van en niet als toevoeging boven operationele kosten. Data van regionale netbeheerders is uiteraard niet één op één bruikbaar, maar kan wel worden gebruikt om een schatting te maken. TenneT voorziet problemen met toerekening van kosten. Liander beaamt dat toerekening moeilijk is, maar dat geldt ook voor regionale netbeheerders bij toerekening aan deelnetten. In dit geval gaat het volgens Liander niet om kosten die voor de EHS-netten werden gemaakt, maar om de extra indirecte kosten als gevolg van de overdracht van het beheer van de HS-netten. Het is wel mogelijk om een verdeling tussen directe en indirecte kosten te construeren. Liander verwacht dat na de overdracht er verhoudingsgewijs minder indirecte kosten worden gemaakt vanwege synergievoordelen (van vier beheerders naar een enkele netbeheerder). TenneT vindt het vreemd om achteraf een norm vast te stellen. Inmiddels zijn er data over 2008 en 2009 beschikbaar. Liander vraagt voor de vaststelling van de indirecte kosten speciale aandacht voor de behandeling hiervan tijdens de periode van de zogenaamde interimovereenkomsten.

Vanwege de complexiteit bij toerekening heeft de EK gedacht dat een vergoeding die wordt afgeleid van de totale kosten wellicht een praktische oplossing biedt. De EK vraagt wat partijen daarvan vinden. Liander geeft aan dat het gebruik van werkelijke kosten in combinatie met de efficiëntiedoelstelling (x-factor) met zich meebrengt dat efficiëntie-effecten op kapitaalkosten en directe OPEX worden verdisconteerd met de indirecte kosten (plus of min). Dat is niet de bedoeling van de efficiëntiedoelstelling. Je zou volgens Liander de indirecte OPEX in de reguliere systematiek moeten opnemen. TenneT is het ermee dat de oplossing die de EK noemt niet de voorkeur heeft.

3. Rondvraag

Geen verdere opmerkingen of vragen.

4. Afsluiting

De EK kondigt aan dat de klankbordgroep gepland in januari in beginsel doorgaat. Als dat toch niet nodig blijkt te zijn, laat de EK dat tijdig weten. Op verzoek van Liander en TenneT zal de EK er naar streven voorafgaand aan de volgende klankbordgroep schriftelijk materiaal in de vorm van een notitie of een presentatie beschikbaar stellen.

Verder zal voor TenneT net als voor regionale netbeheerders een volledig ontwerpbesluit ter inzage worden gelegd en niet een aanvulling, zoals bij de vorige klankbordgroep aangekondigd.

De EK sluit de vergadering.